

Ljndeni

BORIS
VALÁBIK

MARIÁN
SZÚCS

VOLALI MA /
BITKAR

Otvorené rozprávanie o zákulisí hokeja

Volali ma bitkár

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindenisk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Boris Valábik, Marián Szűcs
Volali ma bitkár – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

BORIS VALÁBIK – MARIÁN SZÚCS

VOLALI MA BITKÁR

Ljndeni

OBSAH

Padavka! Čo zase ležíš?	7
Chcem hrať hokej	10
Na Slovensku by ma zadupali	13
Keď vyjde na ľad Ovečkin, ideš aj ty	17
Hračkárstvo pre hokejistov	20
Prvé kolo draftu? Vedel som, že sa to stane	26
Štyri minúty v bezvedomí	30
Prvá investícia mi zhorela pred očami	36
Chceš si zatancovať?	42
Gladiátor	50
Španielski sexuálni predátori idú do vojny	53
Pohárik rumu za tristo dolárov	59
V poriadku, na NHL nemám	65
Choď tam, ty to ubrániš	70
Šmykľaví hráči a zbabelci	75
Objatie po bitke	80
Pod, Boris. Musíme	85
Do gúľ od Crosbyho	90
Prehľadal som celý byt. Kde je ďalšia tabletká?	93
Lovkyne hokejistov	100
Ako prísť so ženou o peniaze	104
Magnetky trénera Filca	107
Na striedačke mohol byť ktokoľvek	113

Posledný dolár od Hartleyho	117
Plazil som sa do chladničky	121
Masaker v Kentucky: Pôjdeš do väzenia	125
Ramsay sa ma zbavil po jednom zápase	131
Volá Pittsburgh, to beriem!	134
Taktický génus s krížovkou	139
Zatlčiem rozhodcu do ľadu a skončím	145
Hokejové umieranie za tristo eur na zápas	150
Kašlem na to, idem za peniazmi	154
Zarábal som 40-tisíc a nebol som šťastný	157
S igelikami plnými peňazí rýchlo do banky	162
S terčom na drese	169
Jeden výstrel, jedna príležitosť	173
Hokejový výstroj polejem benzínom a zapálím	178
Mal som sedem operácií a potreboval by som ďalšie	182
Chcem ísť do policajnej NHL – ku kukláčom	187
Strážmajster Valábik hlási	190
Z ulice som musel ísť preč	193
Ako sa mi hokej vrátil do života	197
Pretočím, spomalím a som rád, že už nehrám	200
Ich limitom je nebo. Ak dostanú šancu	204
Idioti a bohovia medzi trénermi	210
Zahodíme laptopy a pobijeme sa?	216
Keď prehráš, naučíš sa viac	219
Čas, ktorý už nezískam späť	223
Stálo to za to?	227
Ako to videli iní	
Mária Valábiková	230
Peter DeBoer	238
Zdeno Chára	240
Ondřej Pavelec	242
Bob Hartley	244
Boris Valábik	246

PADAVKA! ČO ZASE LEŽÍŠ?

PRVÝKRÁT SA MI STALO, že som plakal v kabíne.

Často mi vyhrkli slzy zo sklamania a hnevu, keď sme napríklad prehrali dôležitý zápas.

Ale vtedy to bolo iné. Plakal som ako malé dieťa.

Cítil som, že mám na NHL. Hral som svoj najlepší hokej v zámorí. Chválili ma tréneri a aj ja som sa cítil veľmi dobre.

Dostal som sa do prvej štvorky obrancov v tíme. Nastupoval som na posledné sekundy zápasov, keď sme vyhrávali o gól a potrebovali sme udržať víťazstvo. Vtedy majú ísť na ľad najlepší defenzívni hráči. A mňa už za takého považovali. Sám som nečakal, že to pôjde tak rýchlo.

Chcel som viac. Už mi nestačilo hrať v NHL. Chcel som patriť v Atlante do prvej obrannej dvojice. A prvýkrát som mal pocit, že na to mám.

Stalo sa mi to vo Washingtone.

Hrali sme oslabenie troch proti piatim. Útočník súpera Alexander Siomin stál pred bránkou čelom ku mne, keď ho môj spoluhráč Pavel Kubina krosčekomal.

Zrútil sa na mňa a prilbou mi vrazil do kolena. Cítil som, ako sa mi ohlo – ale do opačnej strany. Potrhal sa v ňom predný krížny väz, ktorý má koleno stabilizovať.

Spadol som na ľad a od bolesti som zatlačil všetky svaly. Siomina som držal pod krkom. Až keď začal chrčať, uvedomil som si, že ho musím rýchlo pustiť.

Počas sezóny som už mal operáciu členka a viacero menších zranení.

„Už nemôžem pauzovať, musím sa rýchlo vrátiť na ľad,“ presviedčal som sám seba cestou do kabíny.

Neuvedomoval som si, aké je to vážne.

Doktora má na štadióne len domáce mužstvo. Na zápasy na ľade súperov chodí s tímom iba medik, hovorí sa mu trainer. Nemá také skúsenosti, jeho prácou je skôr prvá pomoc. Najprv ma obhliadal on.

Kázal mi spraviť drep. Pri roztrhnutom krížnom väze máš stuhnuté koleno, cítiš bolesť, tlak a pichanie, ale drep spraviš. Krížny väz stabilizuje nohu zo strany na stranu. Ale hore a dole to ešte šlo.

„Môžem ísť naspäť na ľad,“ zahlásil som.

„Si si istý?“ pýtal sa. „Sprav ešte desať drepov.“

Samozrejme, že ma to bolelo, ale spravil som ich. Bolesť je súčasťou hokeja. Nie je hráč, ktorého by nič nebolelo.

„Idem na ľad,“ trval som na svojom.

Od zranenia prešlo pár minút. Hneď v prvom striedaní šiel oproti mne Alexander Ovečkin, najväčšia hviezda Washingtonu. V rýchlosti zobral puk popri mantineli, dostal sa do našej tretiny a spravil kľučku do stredu. Keď som chcel zareagovať, koleno mi úplne vybehlo z jabĺčka.

Zrútil som sa na ľad.

„Padavka!“ vykrikovali na mňa fanúšikovia. „Postav sa! Čo zase ležiš?!“

Väčšinou som to nevnímal, ale vtedy to bolo úplne iné. Mal som zlomok sekundy sám pre seba. Pamätám si všetko do detailov.

Cítil som veľkú bolesť. Išiel som znova do kabíny. Už som tušil, že to bude zlé, ale nevedel som, ako veľmi.

Tentoraz ma prezeral tímový doktor Washingtonu. Robil testy, posúval koleno. Samozrejme, že sa hýbalo.

„Mám pre teba dobrú správu,“ hovorí mi. „Dá sa to opraviť.“

„A tá dobrá správa?“ čudoval som sa.

„Toto je dobrá správa,“ odvetil. „Prednedávnom sa podobné veci ešte neoperovali. Takéto zranenie znamenalo koniec kariéry.“

„Kedy budem môcť opäť hrať?“ pýtal som sa.

„Rehabilitácia trvá šesť až osem mesiacov,“ naznačil.

Pre hráča, ktorý sa už cítil byť súčasťou veľkého hokeja, to bola strašná rana. Najhorší zážitok môjho hokejového života.

Neuniesol som to. Rozplakal som sa hneď, ako doktor odišiel z kabíny.

Ostal som sám. Zranil som sa v prvej tretine a zápas sa ešte hral. Tam bol doktor potrebnejší, moju diagnózu už určil. Vtedy sa človek cíti len ako číslo. Vyrađený produkt. Na city nie je miesto.

Volal som mame. Kvôli hokeju som jej predtým volal len raz. V noci som ju zobudil s radostnou správou, keď sme v Chicagu vyhrali Calder cup. Teraz to bolo iné.

„Nie je načase s tým prestať?“ spýtala sa. „Keď skončíš s hokejom, svet sa nezrúti.“

V tej chvíli som nič také počuť nechcel. Viem, že sa ma snažila upokojiť, vytiahnuť ma von z hokejovej bubliny, ukázať mi iný pohľad. Ale to hráčovi NHL nič nehovorí.

Potom mi volal aj otec. Zápas sledoval v televízii a všimol si, že som sa už nevrátil na ľad. Bol ticho. Len sa ma spýtal, ako sa to stalo a čo bude teraz. Boli to ťažké konverzácie.

Stále som plakal.

A stále som mal na sebe výstroj. Ostal som v ňom, až kým sa neskončil zápas. Už mi bola zima.

Nevedel som sa cez to preniesť. Nevedel som, čo mám robiť a čo bude ďalej. Rozmýšľal som, či to neznamená koniec mojej kariéry. Zraneného hráča nikto nechce. Treba zaňho platiť, aj keď nehrá a neodvádza žiadnu robotu.

Nechcel som si to pripustiť.

S tímom som cestoval ešte na ďalší zápas v Caroline. Keď som sa o dva dni neskôr dostal domov do Atlanty, koleno bolo ako melón. Ale cestovanie naň nemalo žiadny vplyv, zhoršiť sa to už nemohlo. O kolenách som sa naučil dosť.

Tímový doktor mi zatiaľ vybavil magnetickú rezonanciu aj termín operácie. Vyšiel presne na deň mojich 24. narodenín.

Vtedy som to ešte nemohol tušiť, ale ten zápas vo Washingtone bol mojím posledným v NHL.

CHCEM HRAŤ HOKEJ

K HOKEJU SOM SA dostal ako kopa iných detí. Keď som bol prvák, niekto z nitrianskeho klubu prišiel do školy, spravil krátku prezentáciu a rozdal prihlášky. Boli na nich nejaké základné údaje a termín, kedy sa treba dostaviť na štadión.

Priniesol som ten papierik domov a povedal som – chcem hrať hokej. A bolo.

Nečakal som, že tá prihláška do školy príde, ale keď prišla, nerozmýšľal som ani sekundu.

Mama a otec chvíľku debatovali a nakoniec súhlasili.

Zo začiatku to bolo jednoduché, lebo dieťa v podstate potrebuje len korčule. Náročné to začalo byť až neskôr.

Na čas aj peniaze.

Mama bola detská zdravotná sestra, neskôr pracovala v poisťovni. Otec projektoval do domácností plyn, kúrenie a vodu. Istý čas pracoval v kotolni kvôli príplatkom za nočné služby.

Neskôr predával ovocie v stánku pred obchodným centrom Sandokan v Nitre. Dodnes je tam malá tržnica.

Obchodil polia, nahádzal do auta ovocie a šiel predávať. Niekedy ma brával so sebou, bola to celkom zábava. Dost dní som strávil aj pri Sandokane, keď rodičia nevedeli, čo so mnou.

Ovocia sme doma mali obrovské množstvá. Dobité, prezreté, načaté. Teda nepredajné. Ale tešili sme sa z toho. Otec málokedy priniesol „pekné“ ovocie, lebo to boli peniaze.

Raz za čas sme mali ananás, ale väčšinou nosil pomaranče, jablká alebo spolovice čierne banány. Odvtedy nemám problém jesť také ovocie. Viem, že je ešte sladšie. Len na povrchu vyzerá zle.

Navyše mama ho zvyčajne hneď ošúpala a nakrájala, aby sme šupku nevideli. A samotné ovocie nám chutilo.

Bola to sezónna práca, otec potreboval zarobiť na celý rok. Raz ho prepadli, keď išiel domov s celomesačnou tržbou. Vo vchode si ho počkali dvaja pankharti a dali mu nôž pod krk.

Dobehol hore bez okuliarov, celý rozrušený, zadýchaný a vtedy ešte z pevnej linky volal políciu. Zobrali nám aj z toho mála, čo sme mali.

Moji rodičia na tom nikdy neboli finančne dobre. Skúšali aj podnikáť, mali bufet v chrenovskej poliklinike. Ale trvalo to len rok, takže to asi príliš dobre nešlo.

Raz som sedel vzadu v bufete, jedol som hotdog a bál som sa opýtať na veci, ktoré som potreboval na hokej.

Okrem hokejky som nemal nové nič. Nohavice som prvýkrát dostal v siedmej či ôsmej triede.

Niektorí chalani mali nové korčule. Samozrejme, pozreli sme sa na ne a povedali, že by sme také chceli tiež. Ale neodvážil som sa prísť domov a plakať, že môj kamarát má nové korčule a ja nie. To bolo nemysliteľné.

Mama vtedy zarábala asi 8-tisíc korún mesačne. Príspevok na ľad bol tisíc korún, takže osmina jej platu išla hneď preč. A to mala okrem mňa ešte ďalších dvoch synov.

Mal som ju nútiť, aby mi kupovala kvalitnejšie korčule, keď vtedy stáli 16-tisíc korún?

Nový výstroj nemá nič spoločné s tým, či niekto v hokeji niečo dosiahne, alebo nie. Sám som si to prežil. V tej dobe ho malo len zopár detí. A žiadne z nich sa nedostalo ďalej ako do dorastu.

Dnes rodičia často hovoria, že ich hokej stojí veľa peňazí, lebo dieťa musí mať nový výstroj, musí ísť na turnaj.

Musí, musí, musí.

Úplne tomu podľahli. Myslia si, že ak nekúpia dieťaťu nové veci, tak ho neľúbia. Aspoň mi to tak pripadá. Pritom so starým výstrojom nie je vôbec nič, len ho treba poriadne vyprať.

Vtedy sme za ľad platili tisíc korún mesačne, to je 33 eur. Teraz stojí ľad 40 eur. Vzhľadom na to, ako narástli platy, je to neporovnateľné.

Aj preto sa mi zdá, že hokej bol kedysi oveľa drahší. Ale som príklad toho, že to nebol šport len pre bohatých.

Moji rodičia si to nemohli dovoliť, ale našli spôsob a cestu. Aj keď sme – obrazne povedané – často jedli na večeru suché rožky.

Videli, že ma hokej veľmi baví a nemali srdce vziať mi ho. Tešil som sa na tréningy napriek tomu, že bývali ráno o šiestej. Vstávanie mi nerobilo problémy. Keď som si uvedomil, prečo som sa zobudil, vyskočil som z postele a šliapal som.

Keď sa dieťa fotí pod vianočným stromčekom, vezme si obľúbený darček. Hneď vidíte, z čoho sa najviac teší. Aj ja takú fotku mám – na rukách mám hokejové rukavice. Aj keď mi boli malé a museli sme ich vymeniť.

Rodičia mi nedávali najavo, že na to nemáme. Ale videl som to na nich. To vycítite.

Mňa však nezaujímal, aký mám výstroj. Tvrdohlavo som chcel chodiť na hokej a niečo v ňom dosiahnuť, aby to všetko dávalo zmysel. Aby som rodičom ukázal, že to za to stálo. Investované peniaze, námaha, obeta.

Keď už sme pri peniazoch, nikdy neboli dôvodom, prečo som chcel hrať hokej. Stačilo mi niečo dosiahnuť.

Samozrejme, keď prišli peniaze, chcel som sa o ne podeliť, vynahradiť to aj bratom. Cítil som sa previnilo, lebo veľa z voľných peňazí, ktoré sme nepotrebovali na bežný život, išlo mne. Pre nich veľa neostalo, ale neplakali, nestážovali sa.

Chcel som im ukázať – pozrite, už sme v pohode, už vám to môžem vrátiť.

Veľmi som túžil, aby na mňa boli rodičia pyšní. Aby si mohli povedať, že majú úspešného syna.

NA SLOVENSKU BY MA ZADUPALI

JASNÉ, GÓLY SÚ PEKNÉ, ale mňa na hokeji najviac bavili hity. Každú sobotu ráno okolo ôsmej chodila v televízii relácia Týždeň v NHL. Potom o desiatej sme hrávali zápasy.

Zakaždým som si tú reláciu pozrel, bola to moja predzápasová motivácia. Na pekné hity som sa tešil viac ako na góly.

Bodyček nie je o tom, aby som protihráča zranil. Ide o to, aby som mu ubral silu, znechutil mu hokej, zastavil ho. Vtedy som si to ešte neuvedomoval, ale keď neskôr začnete chápať, prečo sa to robí, ešte viac vás to začne baviť.

Aj preto sa mi páči kanadský prístup. Tam aj za hity a čiernu robotu pochvália hráča takmer rovnako ako za gól. Keď sa niekto hodí do strely a zblokuje ju, na striedačke ho uznanlivo buchnú po ramene.

Nepotreboval som strieľať góly na to, aby ma hokej bavil. Úplne mi stačilo byť potrebným pre tím.

Moja hokejová kariéra bola do veľkej miery ovplyvnená emóciami. V dobrom, aj v zlom. Pomohli mi, aj uškodili.

Na Slovensku by som nemal šancu. S hokejom by som skončil už v deviatej triede, keď ma tréner posielal hrať basketbal. Povedal mi, že na hokej nemám. Vraj som chudý a neobratný. Lenže ak máte

v ôsmej triede 184 centimetrov, je to úplne normálne. Zakopal by ma, ak by ma viedol ďalej.

Dorast a juniorka sú rozhodujúce ročníky. Tam je vidieť, že kto chce, ten sa zlepšuje. A kto nechce, chodí po baroch, za frajerkami a popíja.

Chlapcovi treba dať šancu a nie ho odpísať tým, že je príliš malý alebo veľký. A bolo riziko, že presne to sa mi stane.

Nikdy by som sa do Ameriky nedostal nebyť Zdena Cháru a trénera Jindra Novotného.

Jindro prišiel do Nitry z Trenčína a zachránil mi slovenskú kariéru. Mal už za sebou skúsenosť s Chárom.

Zdeno mi otvoril veľmi veľa dverí. Aj jeho v mladosti odpisovali, ale vypracoval sa na jedného z najrešpektovanejších hráčov v NHL.

Vo mne videli snahu, ktorú mal on. Videli výšku, ktorú mal aj on. Videli nemotornosť, ktorú mal aj on. A povedali si – druhýkrát už tú istú chybu nespravíme.

Najväčší dôvod, prečo som odchádzal do Ameriky, bol môj štýl hrania hokeja a emócie, ktoré na Slovensku potláčame.

Pamätám si, že v zápase ešte v žiackom ročníku ma vytočila jedna situácia. Vtedy som mal na drese kapitánske céčko.

Hrali sme v Leviciach, nad ktorými sme vyhrali 36 : 0 a podobne. Takže naším cieľom bolo streliť v každom striedaní gól. Ako inak sa motivuješ v takom zápase?

Lenže nám sa v tom striedaní dať gól nepodarilo. Keď som prichádzal na striedačku, buchol som od hnevu hokejkou o mantinel.

Tréner Slavo Chlebec ma poslal vyzliecť sa a strhol mi céčko z dresu.

Doteraz nerozumiem prečo. Ak dieťa prejaví emóciu, nemôže to byť zlé. Ak si dá vlastné ciele, to tiež nemôže byť zlé.

Veľmi ma to zasiahlo. Bol som pomýlený. Čo som spravil zle? Prečo to tréner urobil?

Pre dieťa to veľa znamená. Vtedy som bol štvrták alebo piatak a pamätám si to stále. Tréner musí vnímať, že to s dieťaťom ostane veľmi dlho, ak mu ukrivdí. Treba si aspoň na druhý deň dať tú námaľu a porozprávať sa, vysvetliť veci.

Emócie z hokeja sú to najdôležitejšie, čo deti musia mať. Ale my ich za ne trestáme.

Keď som v podobnej situácii v Amerike zlomil hokejku o bránku, tréner si ma po zápase zavolať a povedal: „Boris, páči sa mi, že máš emócie, že ťa hnevá, keď spravíš chybu alebo keď dostaneme gól. Stavaj na tom.“

Tam si emócie cenila. Učili ma, že prehry mi musia prekážať viac, ako ma tešiť víťazstvá. Komu je to ukradnuté, nemá dôvod pomáhať tímu, zlepšovať sa, obetovať sa pre spoluhráčov. Len kývne plecami.

Radšej majú hráča, ktorého emócie musia krotiť. Viem, že niekedy som to na ľade prehnal, ale s tým sa dá pracovať. Skrotiť hráča môžete, ale naučiť ho emóciám a agresivite, ktorá je pri hokeji potrebná, je do značnej miery nemožné.

Ja som to v sebe mal. A mal som aj výšku. Mojou nevýhodou bolo, že som k nej pripojil agresivitu. Presnejšie – bola to nevýhoda na Slovensku.

Bavilo ma zrážať sa. Rozhodcovia ma však za to posielali na trestnú lavicu. Niektoré vylúčenia boli zaslúžené, ale často som dostal trest len preto, že som veľký.

Keď som išiel do súboja, súper i odo mňa odlietali. Lenže faul nie je to, keď sa dvaja zrazia, jeden spadne a druhý ostane stáť. Ale pri mne to tak bolo – protihráč spadol a automaticky sa pískal faul.

Moja mama prestala chodiť na zápasy, lebo sa hanbila, že ma rozhodcovia toľko vylučujú. Dávali jej to pocítiť aj rodičia mojich spoluhráčov.

Pre svoju výšku som bol neobratnejší. Aj tak som však ešte v kategórii mladších žiakov vedel zobrať puk spoza vlastnej bránky, prekorčuľovať celé klzisko a dať gól. Popri hokeji som hral aj hokejbal, takže som mal celkom dobré ruky.

Pri dospievaní vysokému hráčovi dlhšie trvá, kým naberie svalovú hmotu a teda aj silu potrebnú na svoje centimetre. Zaostáva aj v rýchlosti. To je normálne.

Ale výška má aj výhody – dĺžku hokejky, rozpätie rúk, dĺžku kroku, prevahu pri dohrávaní súbojov.

To však musí hráča niekto naučiť. Mňa naučili využívať výšku až v Kanade. To, za čo ma na Slovensku rozhodcovia vylučovali, si tam cenili.

Prvý agent, ktorý si ma na Slovensku všimol, bol Jiří Crha. Videl vo mne prirodzenú agresivitu, ktorá je pre hokej potrebná. A videl aj to, že na Slovensku by som zakapal.

Od začiatku bolo jeho prioritou dostať ma do Kanady. Pre mňa iná cesta neexistovala. Vedel som, že musím odísť.

KEĎ VYJDE NA ĽAD OVEČKIN, IDEŠ AJ TY

K ODCHODU DO ZÁMORIA MI pomohol aj Ovečkin a majstrovstvá sveta do 18 rokov, ktoré sa v roku 2003 konali v Jaroslavli.

V hľadisku sedelo veľa skautov, manažérov, trénerov a mnohí si ma práve tam všimli prvý raz.

Nevedel som, či sa na šampionát vôbec dostanem. Mal som sedemnášť a môj ročník mal ísť na majstrovstvá až o rok.

Vtedajší tréner reprezentácie Jindro Novotný ma viedol v doraste a vedel, čo môže odo mňa očakávať. Zaumienil si, že ma na šampionát zoberie. V tom veku boli u nás možno aj lepší obrancovia ako ja, ale asi nemali taký potenciál pomôcť tímu, ktorý vo mne videl Jindro.

Bol to môj prvý tréner, ktorý priniesol do hry prvky taktiky. Do toho chaosu vniesol systém a štruktúru. Všetko, čo hovoril, bolo pre mňa nové. Pri ňom som zhruba vedel, čo mám na ľade robiť.

Šiel som na turnaj trochu ako outsider a jeden z najmladších hráčov tímu. Uvedomoval som si, že asi nebudem hrať kľúčovú rolu. Ale keď sa majstrovstvá začali, celkom sa mi darilo.

Dokonca som si získal takú dôveru, že sme s Andrejom Meszárošom v semifinále nastupovali proti Ovečkinovi, najlepšiemu hráčovi Rusov. Takú úlohu by nikto nedal hráčovi, ktorý na to nemá.

Ovčekin dal vtedy na turnaji v šiestich zápasoch deväť gólov a na štyri prihral. Museli sme ho zastaviť.

Zdalo sa to ako večnosť. Potrebovali sme udržať nerozhodný výsledok a doviest zápas do predĺženia a nájazdov. Spomínam si na situáciu, keď Ovečkin nabral rýchlosť a trafil žrdku. Ale gól nedal.

Po zápase sme si s Andym tľapli. Zvládli sme to.

Rusi mali nabitý tím, navyše hrali doma, na štadióne bolo hádam 10-tisíc divákov. Najväčšia návšteva, akú som dovtedy zažil. Ale vyhrali sme my – 2 : 1 po nájazdoch. Mohli sme si zaspievať hymnu, to bolo krásne.

Okrem toho sme na turnaji vyhrali nad Švédmi, Fínmi, Čechmi. Vo finále sme podľahli Kanade 0 : 3 a brali sme strieborné medaily.

Tešilo ma, že som mal na výsledku zásluhu. Že som len nesedel na striedačke a nepozeral sa na spoluhráčov.

Víťazstvo nad Rusmi si cením najviac. S Andym Meszárošom sme šli na ľad zakaždým, keď tam naskočil Ovečkin.

Neskôr mi viacerí skauti vraveli, že vo mne videli veľký potenciál shut down obrancu – teda takého, ktorý má eliminovať najlepších hráčov súpera. A usúdili to na základe tohto jedného zápasu.

Takí obrancovia sú čiernymi hrdinami tímov, lebo príde najlepší hráč súpera, trikrát skóruje a je rozhodnuté.

Ostalo mi to do konca kariéry – keď tento hráč vyjde na ľad, ideš aj ty. Bol som na to hrdý, cítil som sa dôležitý pre tím. To bol pre mňa najkrajší pocit. Hneď keď to tréner povedal v kabíne pri taktickej porade pred zápasom – hráme takto, robíme toto, a Boris, ty budeš hrať proti tomu a tomu. Kedykoľvek skočí na ľad, ideš tam tiež.

Potom už to ani nemusel hovoriť. Stačilo ukázať. Také malé veci vedia hokejistovi dodať sebavedomie a hrdosť.

Na šampionáte v Jaroslavli sme si odfarbili vlasy na blond. Celý tím. Mladí chlapci, ktorí chcú vyzeráť dobre, sa zohavili na úkor mužstva.

Neviem, koho to bol nápad, ale chceli sme dať najavo súdržnosť. Išli sme na majstrovstvá ako outsideri, ale napriek tomu sme si verili.

Boli sme skvelá partia. Nikto sa nepovyšoval a tými vlasmi sme sa dali akoby na jednu úroveň. Také gesto psychicky veľmi pomáha, aj keď sa to zdá ako hlúposť. Je veľká vec, že každý bol ochotný to spraviť.

O medailu sa zaslúžil celý tím. Ak by niekto, kto sa dostal na ľad na dve striedania za tretinu, spravil chybu, dostaneme gól. A tie zápasy sme vyhrávali o gól. Blondavé vlasy vyjadrovali dôležitosť každého jednotlivca. Hoci sme vyzerali hrozne.

V škole mi za ten šampionát dali neospravedlnené hodiny, takže som musel ísť na komisionálne skúšky. Prišiel som na ne s odfarbenou hlavou.

„Pán Valábik, vy si myslíte, že to v hokeji niekam dotiahnete? V chémii je budúcnosť,“ hovorila mi pani Gondová, moja učiteľka chémie na gymnáziu.

Nejako som to vytiahol na štvorku.

V chémii, fyzike a matematike som bol stratený. Mojou prioritou bol hokej, ale nebol som lajdák. Keď niečo bolo treba, tak som to spravil. Bavili ma hlavne dejepis a slovenčina, v písaní slohov som bol dobrý.

Po dvoch ročníkoch som štúdium prerušil, ale školu som neskôr dokončil, hoci mi to trvalo. Maturoval som až v roku 2010.

Ale po tých majstrovstvách v Jaroslavli som hlavne dúfal, že pani Gondová nebude mať pravdu. Našťastie sa jej slová nepotvrдили.

Niektorí hráči z toho strieborného tímu sa uplatnili, o iných už nebolo počuť. Prečo? Nemám jednoznačnú odpoveď, ale rozdiely bolo vidieť už vtedy. V osemnástich rokoch je zjavné, z koho bude hokejista a z koho nie. V tom veku veľmi záleží na prístupe.

Po skúsenosti s draftom viem, že tímy chcú vidieť potenciál. Nielen to, čo chlapec dokáže na ľade, ale aj spôsob, ako vníma hokej. Či je ochotný pracovať, či má odhodlanie dosiahnuť svoj cieľ a byť prínosom pre mužstvo NHL. Alebo si myslí, že už všetko dosiahol a utiahne to iba vďaka talentu.

Ja som nemal taký talent ako ostatní. Ale videli vo mne potenciál.

HRAČKÁRSTVO PRE HOKEJISTOV

MAL SOM SEDEMNÁSTĽ A PRVÝKRÁT v živote som letel sám. Po anglicky som vedel len tri slová – start, stop a continue. Z počítačových hier. Nepreháňam. Jasné, že som mal obavy. Bol som stratený.

Agent Jiří Crha prišiel za mnou a mojimi rodičmi, keď som mal pätnásť. Tvrdil, že najlepší krok pri mojom štýle hry bude odchod do zámoria. Samozrejme, ja som to bral. Pre mladého chlapca, ktorý chce hrať hokej, nie je nič lepšie ako odchod do Kanady. Otec súhlasil, ale mama s tým mala problém. Napokon však privolila.

Je to obrovské rozhodnutie. Nechávate doma rodinu, kamarátov, školu. Navyše asi mesiac pred odchodom som si našiel priateľku. Veľmi „rozumné“. Vydržalo to len do Vianoc.

Crha mi vybral klub Kitchener Rangers pôsobiaci v Ontario Hockey League, jednej z troch najlepších juniorských líg v zámorí. Bol presvedčený, že bude pre mňa najvhodnejší.

Poznal sa s trénermi aj manažmentom a aj oni mali o mňa záujem. Tak povedal iným klubom, že do juniorky nejdem, aby sa zbavil ich záujmu. A vyšlo to. V drafte si ma vybral práve Kitchener.

Letel som do Toronta. Najväčší stres som mal z toho, čo bude, keď pristanem. Kam pôjdem? Kto ma bude čakať?

Išiel som do niečoho úplne nového. Vtedy človek ani nevie, čo má čakať. Len som bol v napätí, čo bude. A dúfal som, že sa im budem páčiť ako hokejista. Oni ma vlastne videli hrať len na majstrovstvách sveta osemnástok. Tam si ma vyhládli. Nechcel som ich sklamať.

Čakalo ma prekvapenie. Na letisko ma prišiel vyzdvihnúť hlavný tréner Kitcheneru Pete DeBoer aj so svojím asistentom Stevom Spottom. Čudoval som sa. Prišiel ma vyzdvihnúť hlavný tréner?

Nebolo to štandardné, väčšinou na to mali ľudí. Mohol poslať šoféra alebo niekoho z klubu. Ale on si vybral, že príde sám. Pekné gesto. Také maličkosti si človek v Amerike cení, nie je to samozrejmé.

DeBoera si veľmi vážim ako odborníka i človeka a udržiavam s ním vzťahy doteraz. Nedávno sme spolu volali a práve tú príhodu z letiska mi spomínal.

Kitchener je veľmi dobrá organizácia. Je na vyššej úrovni ako akýkoľvek extraligový klub na Slovensku.

Bol to obrovský rozdiel. Úplne vo všetkom.

Na Slovensku som dostával použité korčule, ktoré boli práve k dispozícii. Keď som v Kitcheneri prišiel do skladu, povedali mi:

„Vyber si výstroj, aký chceš.“

Ešte sa mi ospravedlňovali, že z lakťáčiek majú len značky CCM a Reebok. Dostal som oblečenie na suchý tréning, výstroj na ľad, dvakrát za sezónu som mohol mať nové korčule.

Pre chlapca, ktorý sa v detstve tešil z jedných rukavíc a tri týždne v nich spával, to bolo šialené. Prišiel som do hračkárstva pre hokejistov.

Naša kabína v Nitre bola plesnivá miestnosť, kde v rohu stáli ribaná. Také boli hnusné, tvrdé a prepotené. Odtiaľ sa išlo do plesnivých spŕch a starých nechutných záchodov. A všetko do bodky som si musel kupovať sám.

V Kitcheneri som zrazu stál v čistučkej kabíne s krásnym kobercom s logom klubu uprostred, na ktoré sa nemohlo stúpiť. Vedľa bola posilňovňa, miestnosť s počítačmi, odpočinková miestnosť, miestnosť pre kustóda. Ďalej mali kanceláriu tréneri a realizačný tím.

Neuveriteľné.

Cítil som sa ako v NHL. Myslel som si, že lepšie to už nemôže byť.

Všade bolo niečo, čo ma očarilo. Klub hradil letenky pre mňa aj pre rodičov, bývanie, výstroj. Ale na dobré sa rýchlo zvyká a už som si nevedel predstaviť nič iné.

Keď som po prvom roku v Kitcheneri išiel na majstrovstvá sveta osemnástok, klub mi dal dvanásť hokejok. Boli to vtedy moderné hokejky, palice, do ktorých sa nasadzovala čepeľ. Na Slovensku také málokto používal, boli veľmi drahé.

„Bože, toľko hokejok som nemal za celú sezónu,“ hovorili mi chalani.

Nemuseli mi dať nič, ale oni mi vlastne tie hokejky nanútili s tým, že idem robiť reklamu klubu.

O to viac som sa cítil zaviazaný, aby som na ľade podával dobré výkony. Videl som, ako sa o mňa starajú. A ako chalan, ktorý prišiel z úplne iných pomeroch, som si to veľmi vážil. Počúval som, čo mi tréner hovoril, a snažil som sa to plniť. To bola forma, akou som sa vedel odvdáčiť. Nič iné okrem verbálneho poďakovania som spraviť nemohol.

Keď ma moji kanadskí „rodičia“, u ktorých som býval, v meste niekomu predstavovali, že hram za Kitchener Rangers, všetci boli užasnutí. To ma ohúrilo. Keď na Slovensku povieť, že niekto hrá juniorský hokej, tak sa to berie tak, že no dobre, dieťa sa hrá. Tam sa ma ľudia vypytovali, aké to je.

Na domáce zápasy chodilo osem až desaťtisíc divákov. Hokej bol v meste veľmi populárny, permanentky sa dedili podobne ako v Toronte z generácie na generáciu, bolo veľmi ťažké sa k nim dostať.

Samozrejme, za tú starostlivosť vyžadujú aj výkony. A hlavne snahu a emócie. Tréneri v Amerike sú ochotní odpustiť veľa chýb, ak vidia u hráča snahu a to, že ho chyby mrzia. Emócie si vážia. Hokej sa tam hrá viac srdcom. My sa spoliehame na to, že ruky a talent spravia všetko. Ale bojovnosť a srdce sú často dôležitejšie ako talent.

Okrem hokeja som viedol klasický študentský život – akurát s tým, že som sa nemusel učiť, lebo štúdium v Nitre som prerušil.

To znamená, že okrem hokeja som nerobil vôbec nič. Katastrofa. Moji spoluhráči chodili ešte na stredné školy. Starší a my cudzinci sme mali ráno dobrovoľný tréning. Bola to skôr zábava. Potom som šiel do posilňovne alebo domov. Po obede som si trochu pospal a šiel

som na hlavný tréning. Večer som bol doma alebo sme s chalanmi zašli na večeru, do kina alebo do obchodného centra. Takto to šlo celý rok.

Tešil som sa, že nemusím chodiť do školy. Pre 17-ročného chlapca to bola veľká vec. A hral som hokej. Robil som to, čo ma bavilo. Žiadny stres.

Občas na mňa doľahlo, že som ďaleko od domova. Ale boli to len chvíľkové záležitosti. Na druhý deň bol opäť zápas alebo tréning.

Hovoril som si – hrám hokej v Kanade a idem si plniť svoj sen o NHL. Čo lepšie sa mi mohlo stať?

Býval som v rodine. Hovorila im billet families. Starajú sa o hráčov, dostanú za to malú sumu peňazí a k tomu lístky na zápasy zadarmo, čo je tam veľká vec.

V prvej rodine som býval rok a pol, kým som si nenašiel priateľku. Mali problém s tým, že chodila ku mne. Ja som však nemal inú možnosť, ako sa s ňou stretnúť.

Zdalo sa mi, že to brali ako zárobkovú činnosť. Mal som v chladničke pripravené špagety bez omáčky. Bolo tam len napísané: „Obed Boris.“

Oni mali svoje škatule s menovkami, aby som nezjedol ich jedlo. Kuracie mäso, stejky. A mne dávali suché špagety. Povedali, že ak mi nechutí, môžem si dať pizzu z mrazničky.

V dome mali basement, niečo ako pivnicu. Bola tam hrozná zima. Tam som býval. Hneď vedľa za papierovými dverami bola obývačka, kde mali do noci naplno pustenú televíziu, takže som nevedel spať.

Keď ma prišla navštíviť mama, bola zhrozená, ale ja som to tak nevnímal. Problém nastal až vtedy, keď sa postavili medzi mňa a niekoho, koho som mal rád. S babami som bol vždy taký.

Vtedy som požiadal klub o výmenu rodiny. Pozerali sa na mňa, ako keby som im ublížil. Nemyslel som to v zlom, nehádali sme sa, len som chcel svoje súkromie.

Potom som dostal perfektnú rodinu, bezdetný pár, brali ma ako vlastného syna. To už bolo o inom, mal som vlastnú izbu s kuchyňou. Luxus.

Spočiatku som sa dorozumieval posunkovou rečou. Klub mi síce platil jazykovú školu, ale nechodil som tam. Boli tam samí cudzinci,

Číňania, Ukrajinci, Kórejčania, Indovia. Každý mal taký silný prízvuk, že som nepočul angličtinu, ale akoby ich rodnú reč. Mal som pocit, že mi to nič nedá.

Viac som sa naučil z toho, že som počúval chalanov v kabíne. Cez messenger som si písal so spoluhráčmi alebo známymi. Prečítal som si nejaké slovo, spomenul som si, že som ho už počul v kabíne a zhruba som tušil jeho význam. Tak som sa učil. Pomohla mi aj televízia.

Po troch mesiacoch som už zvládadal jednoduché konverzácie a hlavne som rozumel tomu, čo odo mňa chce tréner. To bola priorita, lebo hokej bol jediný dôvod, prečo som tam šiel.

Samozrejme, človek nie je v cudzine celkom v pohode. Ale na druhej strane sa potom úplne zameria na hokej. A aj keď to občas nie je ľahké, hokej je jediné, čo má.

Robota sa mi začínala aj končila na štadióne. Vlastne som to vtedy ani nebral ako robotu. Tréningy neboli jednoduché, ale bavili ma. Hlavne vtedy, keď som cítil, že som potrebný pre mužstvo. Tréner mi zdôrazňoval, že chalani sa na mňa pozerajú ako na lídra.

O to viac som sa snažil spoluhráčom ukázať, že som síce chalan z Európy, ktorý prišiel bez ničoho, ale na ľade viem byť príkladom aj pre nich. A to sa mi postupne aj podarilo. Myslím, že som si tam spravil dobré meno.

Odmalička som sa snažil dávať góly. Hoci som bol obrancom, ešte aj v dorasteneckej lige na Slovensku som sa tlačil dopredu. V Kanade mi však tréner DeBoer povedal:

„Nie, nebudeš sa voziť dopredu. Ty budeš defenzívny obranca.“

Zadelil to natvrdo.

„Nemusíš dávať góly. Je to pre teba výhoda. Strelci musia, ale ty to nepotrebuješ. Musíš hrať solídne, bez chýb. To ti stačí,“ hovoril DeBoer.

Povedal mi zopár vecí, ktoré si pamätám doteraz.

„Ak chceš hrať v NHL, musíš mať dobrú prvú nahrávku. To, čo sa stane s pukom potom, nie je tvoja starosť, ale musíš dopraviť puk z čepele na čepeľ dobre. Nesmieš sa nechať obísť jeden na jedného. Musíš dohrávať osobné súboje,“ vravel mi.

To bolo všetko, čo som mal ako defenzívny obranca robiť.

Prijal som to bez problémov. Povedal mi, že budem draftovaný v prvom kole a budem hrať v NHL, ak to budem plniť. Nepoznám hráča, ktorý by to nechcel.

A DeBoer mal pravdu. Vďaka tomu som sa do NHL dostal. Nie na to, aby som dával góly, ale aby som im zabráňoval.

Kedy niektorý tréner na Slovensku povedal hráčovi – nedávaj góly, to nie je tvoja robota, o to sa nestaraj?

DeBoer mi tiež hovoril: „Buď na to hrdý, lebo týmto si osožený pre tím – keď zblokuješ strelu alebo zabrániš súperovi dať gól v presilovke.“

Hral som proti najlepším hráčom súpera. A mojou úlohou bolo, aby nedali gól. Keď som mal v hodnotení plusových a mínusových bodov nulu a ten, koho som mal strážiť, nedal gól a nemal žiadnu asistenciu, bol to pre mňa fantastický zápas.

Keď fanúšik zbadá štatistiku nula gólov a nula asistencií, povie si, že je to nedôležitý hráč. Pritom je úplne rovnako potrebný ako strelec.

V zámorí si to cenia a dávali mi to najavo aj spoluhráči. Mohol som mať za dvadsať zápasov nula bodov, ale bol som váženým členom tímu a moje slovo malo váhu.

Vnímanie hokeja v Kanade sa mi páčilo. Všetko bolo pre mňa nové, ale učil som sa. Mal som jednu sezónu na to, aby som sa ukázal zámorským skautom. Bol to totiž môj draftový rok.

A darilo sa mi. Dostal som sa do All Star tímu našej ligy OHL, tímu nováčikov aj výberu CHL, ktorá zastrešovala všetky tri najvýznamnejšie juniorské ligy v Kanade, hral som aj v zápase hviezd CHL.

Všetko vychádzalo tak, ako malo.

PRVÉ KOLO DRAFTU? VEDEL SOM, ŽE SA TO STANE

DRAFT BOL VŠADEPRÍTOMNÝ AKO vzduch. Niečo, čo nebolo treba zdôrazňovať.

Je to podujatie, na ktorom si kluby z NHL každý rok vyberajú najlepších mladých hokejistov z celého sveta. Vtedy to čakalo aj mňa. A podľa predpovedí som mal byť draftovaný veľmi vysoko. Hneď v prvom kole.

Každý zápas v juniorke sledoval nejaký skaut klubu z NHL. Každý. Na zápasy medzi poprednými tímami, medzi ktoré patrili aj Kitchenery, chodilo aj dvadsať skautov.

Každého hráča pozorovalo veľa očí. Skauti dokonca chodili aj na tréningy a natáčali si ich na video. Chceli vidieť, aký má hráč prístup. Na niektoré zápasy dokonca chodili samotní generálni manažéri klubov NHL alebo ich asistenti.

Tréner často prišiel pred zápasom do kabíny a len tak medzi rečou povedal:

„Chalani, dnes tu máme štrnásť skautov.“

Alebo: „Dnes je tu skaut z každého tímu NHL.“

Aj to sa zopárkrát stalo. Robilo mi to dobre. Stále som bol pod drobnohľadom, stále som mal pre čo hrať aj trénovať. Vedel som,

že sa musím ukázať vo všetkom. Ide s vami aj to, čo robíte mimo ľadu. Ak by som sa opíjal po baroch, kluby by to veľmi rýchlo zistili a stratili by záujem.

Takže draft som vnímal úplne všade. Túžil som sa ukázať.

Na Slovensku ma skauti a manažéri veľmi nevideli. Prvýkrát si ma všimli až na šampionáte osemnástok v Jaroslavli. Kluby často siahajú po hokejistoch z úspešných tímov. O podpriemerného hráča z úspešného tímu je väčší záujem ako o nadpriemerného hráča z tímu, ktorý sa nedostane ani do play off. Tak to je.

V Amerike hovoria, že chcú víťazov. Berú to tak, že každý hráč k úspechu nejakým spôsobom pomohol. A hlavne vie, čo to stojí víťaziť.

To sa ťažko vysvetľuje. Víťazenie bolí, je to obrovská drina. Pamätám si, aký som bol dobitý po play off, keď sme získali Calder cup na farme v Chicagu. V tej sezóne som schudol trinásť kíľ, bolelo ma úplne všetko a domov som prišiel len koš a koža. To je obeta pre víťazstvo.

Kluby si tu u hráčov veľmi vážia, lebo si tým už prešli a vedia, čo to stojí. Takže strieborné majstrovstvá v Jaroslavli mi veľmi pomohli.

Od začiatku som vedel, aká dôležitá sezóna ma čaká. Ale keď som odchádzal zo Slovenska, ani mi nenapadlo, že ma draftujú v prvom kole. To sa mi zdalo nedosiahnuteľné.

Vtedy kluby išli po veľkých obrancoch, ktorí mali taký prístup ako ja. Agent mi hovoril, že mám šancu na prvé kolo draftu. Mal s tým skúsenosti a asi vedel, čo hovorí, ale ja som to vôbec nebral ako reálnu možnosť.

Mama sa so mnou dokonca stavila, že ak ma draftujú v prvom kole, prestane fajčiť. Také to pre nás bolo nepredstaviteľné.

Lenže v prvej sezóne v Kitcheneri sa mi darilo. Zo všetkého som bol ohúrený a o to viac ma hokej bavil. Cítil som sa, akoby som si plnil sen. Akoby som už bol v NHL. Aj mentálne som v tej krajine povyrástol a pomáhalo mi to aj na ľade.

Chcel som dokázať, že chlapec zo Slovenska, ktorý ani nehovorí po anglicky, hokej hrať vie. A nenechá sa otlkať. V prvom roku v juniórke som mal osemnásť bitiek. Každý ma chcel otestovať, lebo Európania majú povest, že sú mäkkí. Musel som ukázať, že sa nebojím. A darilo sa mi to.